

**Beleidsplan Recreatie en Toerisme
2012-2020
Gemeente Soest**

Gemeente Soest
Postbus 2000
3760 CA Soest

Soest, 26 januari 2012

Voorwoord

Dat de gemeente Soest zich bij uitstek leent voor recreatie en toerisme lijkt haast vanzelfsprekend. De prachtige natuurlijke omgeving, de gunstige ligging en het hoge voorzieningenniveau zijn niet alleen voor inwoners aantrekkelijk. Ook mensen van buiten Soest kunnen hiervan genieten. En dat levert weer een bijdrage aan onze lokale economie waarvan inwoners en ondernemers kunnen profiteren.

Desondanks is een integraal beleid voor toerisme en recreatie niet eerder goed van de grond gekomen. Daar willen we nu verandering in brengen met dit 'Beleidsplan Recreatie en Toerisme 2012-2020'. Op basis van analyses van de kwaliteiten van onze gemeente, de relatie tot de regio (Regio Amersfoort en Heel de Heuvelrug), maatschappelijke ontwikkelingen én gesprekken met vertegenwoordigers van de toeristisch-recreatieve sector in Soest hebben we een strategische visie opgesteld.

In deze visie kiezen we ervoor om 2 ambities na te streven:

- Met behoud en versterking van het groene karakter (natuur en landschap) willen we gecontroleerd de recreatiemogelijkheden vergroten. Voor onze eigen inwoners en voor mensen uit de regio.
- We willen de toeristische bestedingen laten uitgroeien tot € 100 miljoen in 2020. Hiermee stimuleren we de werkgelegenheid en economische vitaliteit in onze gemeente.

We kunnen deze ambities op veel verschillende manieren realiseren. Om de effectiviteit van ons beleid te vergroten is in samenspraak met de toeristisch-recreatieve sector gekozen om vooral in te zetten op 2 speerpunten. Deze zijn als het ware het 'gezicht' van toerisme en recreatie in Soest.

1. Natuur en Landschap: het grote aanbod aan natuurgebieden met verschillende landschappelijke karakters is kenmerkend voor Soest. Door het uitgebreide netwerk van paden en routes voor verschillende gebruikers zijn de gebieden ook zeer goed toegankelijk.
2. Vliegbasis Soesterberg: de ontwikkeling van de vliegbasis biedt enorme kansen voor toerisme en recreatie. Zowel door de ontsluiting van nieuwe natuur als door de komst van een trekker met landelijk allure (het Nationaal Militair museum).

Om ervoor te zorgen dat de visie ook ten uitvoer komt, zijn in overleg met de sector ook concrete acties benoemd in een zogenoemde uitvoeringsstrategie. Het mooie aan deze uitvoeringsstrategie is dat er tegelijk afspraken zijn gemaakt over wie welke bijdrage kan leveren. Want we kunnen toerisme en recreatie alleen een impuls geven als we dat gezamenlijk oppakken.

Dit beleidsplan is mede tot stand gekomen dankzij de inzet en inbreng van het Toeristisch Platform Soest, VVV Soest, RECRON en toeristische ondernemers en andere partners. Als portefeuillehouder Economische Zaken ben ik verheugd dat we op deze manier een integraal, gedragen beleid op kunnen stellen én daarin tegelijkertijd afspraken maken over de realisatie. Ik kijk ernaar uit om na besluitvorming in de gemeenteraad samen met alle partners de schouders eronder te zetten. Samen kunnen we Soest beter op de toeristische kaart zetten zodat bezoekers maar vooral ook onze eigen inwoners en ondernemers daar meer van kunnen profiteren.

Yvonne Kemmerling,
Wethouder Economische Zaken

Inhoudsopgave

1	Een beleidsplan Recreatie en Toerisme voor Soest	4
1.1	De opgave.....	4
1.2	Doelstelling van dit plan	4
1.3	Werkwijze om tot het plan te komen	5
1.4	Leeswijzer	5
2	Toeristisch-recreatief profiel Soest	6
2.1	Een korte kennismaking.....	6
2.2	Toeristisch-recreatief beleid.....	8
2.3	Cijfers en trends	9
2.4	Toeristisch-recreatieve partners	14
2.5	Interviews	15
2.6	Werkbijeenkomst	15
3	Toerisme in Soest: kansen en kwaliteiten	16
3.1	Soest heeft.....	16
3.2	Soest mist.....	17
3.3	Soest kan inspelen op.....	17
3.4	Soest moet alert zijn op.....	18
4	Strategische visie	20
4.1	Ambitie recreatie en toerisme	20
4.2	Speerpunten.....	21
4.3	Randvoorwaarden.....	23
5	Uitvoeringsstrategie 2012-2014	25
Bijlage 1:	Leefstijlenonderzoek	
Bijlage 2:	Werkbijeenkomst	
Bijlage 3:	Betrokken organisaties	

1 Een beleidsplan Recreatie en Toerisme voor Soest

1.1 De opgave

Soest is gelegen in het centrum van het land, op de overgang van de hoger gelegen Heuvelrug naar het rivierlandschap met de Eem. Dit maakt Soest een goede uitvalsbasis voor een actieve fiets- of wandeltocht. De evenementenkalender is goed gevuld en ook zijn er verschillende cultuurhistorische en plattelandstoeristische bezienswaardigheden. Daarnaast is er een divers verblijfsrecreatief aanbod in de gemeente, bestaande uit enkele grootschalige parken en een aantal minicampings en bed & breakfast accommodaties.

In het Sociaal-economisch beleidsplan 'Soest... groei in balans' uit 2008 signaleert de gemeente dat het onderwerp toerisme en recreatie beperkt op de agenda heeft gestaan. Maar er liggen wel kansen op dit gebied van recreatie en toerisme. Steeds meer mensen doen de gemeente Soest aan in hun vrije tijd en genieten van de prachtige omgeving en de voorzieningen. Soest worstelt echter met een gebrek aan uitstraling en toeristisch imago. Vier globale ontwikkelingslijnen zijn benoemd in de nota: groei van de dagrecreatie, kwaliteitsverbetering van verblijfsrecreatie, promotie en marketing en het versterken van het organiserend vermogen. De afgelopen jaren is hier actief invulling aan gegeven. De deelname aan de regionale promotiecampagne Uit in de heuvelrug, de oprichting van het Toeristisch Platform Soest en het opstellen van de nota verblijfsrecreatie zijn concrete resultaten hiervan.

Binnen het Toeristisch Platform Soest (TPS) werken gemeente, ondernemers en VVV samen aan de versterking van toerisme en recreatie in Soest. In 2008 heeft het TPS aan Nuland en Partners de opdracht gegeven tot het schrijven van een toeristische visie voor Soest. Doel van deze visie was de gesignaleerde kansen uit het sociaal-economische beleidsplan verder te concretiseren. Dit document bevat een uitgebreide analyse van toerisme en recreatie in de gemeente en geeft aan waar kansen liggen. Deze kansen zijn uitgewerkt in negen lijnen met thema's waar acties ondernomen moeten worden om het toerisme en recreatie in de gemeente Soest te versterken.

Het rapport van Nuland en partners geeft een rake analyse van de sterke en zwakke punten, kansen en bedreigingen voor toerisme en recreatie in Soest. De visie doet echter in mindere mate uitspraken over de ambitie ten aanzien van toerisme en de gewenste profilering en ontwikkelingsrichtingen. Ook zijn actuele ontwikkelingen zoals de terugtrekkende (Rijks-)overheid er nog niet in verwerkt. Bovendien is de toeristisch-recreatieve sector volop in beweging. De groeiende digitalisering, de opkomst van wellness- en zorgtoerisme en de toegenomen interesse in de eigen omgeving zijn maar enkele van de vele trends.

Daarom is er behoefte aan actueel beleid dat inspeelt op alle ontwikkelingen en waarin keuzes worden gemaakt. Het voorliggende plan beschrijft dat beleid, de gemaakte keuzes en de overwegingen die daaraan ten grondslag liggen.

1.2 Doelstelling van dit plan

De doelstellingen van dit beleidsplan Recreatie en Toerisme zijn:

- een duidelijke en goed onderbouwde visie op recreatie en toerisme in de gemeente Soest;
- een uitwerking in een concrete uitvoeringsstrategie, afgestemd op de gekozen ambities, waarin tevens is aangegeven wie verantwoordelijk is voor de uitvoering van de acties.

Het plan moet een duidelijke relatie hebben met overige beleidsvelden, zoals ruimtelijke ordening, natuur en landschap, landbouw en cultuur(historie). Voorwaarden voor de daadwerkelijke realisatie van dit plan is betrokkenheid en draagvlak bij politiek, ondernemers en bewoners.

Foto: Gilde Soest

1.3 Werkwijze om tot het plan te komen

Interactie en draagvlakverwerving zijn sleutelbegrippen geweest bij het opstellen van het beleidsplan. De totstandkoming van het beleidsplan is begeleid door een projectgroep met een vertegenwoordiging van de toeristisch-recreatieve sector. Ook zijn in een vroeg stadium groepsgesprekken gehouden met de leden van het Toeristisch Platform Soest en met beleidsambtenaren verantwoordelijk voor gerelateerde beleidsthema's of projecten. Doel van deze gesprekken was het inventariseren van kansen en knelpunten bij de verdere toeristische ontwikkeling van de gemeente.

Daarnaast is het beleidsplan besproken in een werkbijeenkomst met een breed scala aan genodigden zoals ondernemers en belangenorganisaties. In deze bijeenkomst stond de vertaling van de visie naar een uitvoeringsstrategie centraal.

1.4 Leeswijzer

Dit beleidsplan begint in de hoofdstukken 2 en 3 met een analyse van het toeristisch-recreatieve profiel van de gemeente. Hoofdstuk 4 is een analyse en samenvatting van de kwaliteiten en kansen voor de gemeente. Dit is de opstap naar de strategische visie voor recreatie en toerisme die in hoofdstuk 5 wordt beschreven. Een uitwerking van de strategische visie in de vorm van een uitvoeringsstrategie is opgenomen in hoofdstuk 6.

2 Toeristisch-recreatief profiel Soest

In dit hoofdstuk beschrijven we de huidige situatie. We beginnen met een korte kennismaking. Daarna volgt een samenvatting van relevant beleid waar we ons beleidsplan op afstemmen. We presenteren cijfers rondom recreatie en toerisme, de belangrijkste markttrends en een overzicht van belangrijke samenwerkingspartners in de sector. Tot slot doen wij verslag van interviews die zijn gehouden en de werkbijeenkomst met het toeristisch-recreatieve werkveld.

2.1 Een korte kennismaking

Soest is een gemeente met circa 45.000 inwoners, gelegen in het centrum van het land, op de grens van de Utrechtse Heuvelrug en de Eemvallei. Onze gemeente ligt in het groen, tussen de drie grote steden Utrecht, Hilversum en Amersfoort. Vanuit de omliggende dorpen en steden is Soest met verschillende wegen te bereiken, waarbij iedere route door een ander landschap loopt. Dit kenmerkt direct de bijzondere ligging van onze gemeente.

Kruispunt van landschappen

Aan de noordoostzijde van Soest ligt een open gebied met de rivier de Eem, het Eemland. Het gebied bestaat uit lagergelegen open veenweidegebieden, die zeer aantrekkelijk zijn als broedgebied voor weide- en watervogels. Het Eemland is onderdeel van het Nationaal Landschap Arkemheen-Eemland. Door in Soest op de Eemlijn Fietsboot te stappen, is de loop van de Eem door de Eemvallei vanaf het water te volgen. Tussen Soesterberg en Soest liggen de Soester Duinen, te midden van de bossen van Soest. De Soester Duinen is een zandverstuiving, bestaande uit de Lange en Korte duinen. Het gebied behoort tot de laatste gebieden in Nederland waar actief stuifzand over een groot oppervlak voorkomt. Tot slot kent onze gemeente verschillende loof- en naaldbossen, zoals de landgoederen De Paltz en Pijnenburg.

Foto: Gemeente Soest

Landelijke bekendheid

Vanwege de naam wordt Soest vaak geassocieerd met Paleis Soestdijk, het voormalige woonverblijf van de Koninklijke familie. Paleis Soestdijk ligt dicht tegen Soest aan, maar behoort officieel tot de gemeente Baarn.

Ook Vliegbasis Soesterberg is door de ligging in de gemeente en door de naamgeving verbonden met de gemeente. Tot 2008 was het vliegveld in bedrijf als militair vliegveld. Dat is nu niet meer het geval. De gemeente Soest werkt samen met gebiedspartners aan de toekomstige invulling van het terrein, dat deels als natuurgebied ingericht wordt met mogelijkheden voor recreatie. Het Militaire Luchtvaart Museum zal binnen enkele jaren samen met het legermuseum worden omgevormd tot Nationaal Militair Museum en een plek krijgen op het terrein van de Vliegbasis Soesterberg. De voormalige vliegbasis is een zichtbaar onderdeel van het zogenoemde militaire landschap dat terug te vinden is op de Heuvelrug. Dit landschap laat zien dat de Heuvelrug een rol heeft gespeeld in de militaire geschiedenis van Nederland met ondermeer de vliegbasis, de piramide van Austerlitz en verschillende militaire oefenterreinen.

Het oude Soest

Soest kent drie bebouwingskernen: het dorp Soest zelf, Soesterberg aan de zuidzijde van de gemeente en Soestduinen tussen deze beide kernen in. Het dorp Soest is ontstaan uit een boerderijenlint op de grens van het open en natte weidegebied van de Eem en de hoger gelegen droge gronden van een stuwwal. De oude bebouwingskern is nog goed terug te zien in de Kerkebuurt waar de bebouwing vooral uit boerderijen bestaat. Ook de oude akkerbouwgebieden - de Soester Eng - zijn deels bewaard gebleven en als open en hoger gelegen gebied in het dorp zichtbaar. De herbouwde stellingkorenmolens de Windhond, staat als landmark op de Eng. De geschiedenis van het dorp is terug te zien in het Museum Oud Soest.

Vanuit het centrum van onze gemeente lopen verschillende wegen het omliggende landschap in. Aan de Birkstraat richting Amersfoort is nog veel agrarische bebouwing te vinden. Een aantal van deze bedrijven heeft haar activiteiten verbreed met ondermeer toeristische activiteiten. Bekend is de Paardenkamp, een rusthuis voor oude paarden en pony's.

Afbeelding Ligging van een aantal toeristisch-recreatieve voorzieningen binnen en buiten de gemeente Soest

2.2 Toeristisch-recreatief beleid

2.2.1 Toeristisch-recreatieve visie

In 2008 heeft Nuland en partners in opdracht van het Toeristisch Platform Soest (TPS) een toeristisch-recreatieve visie opgesteld. De visie beschrijft het toerisme en recreatie in Soest aan de hand van enkele onderwerpen. Het rapport concludeert ondermeer:

- Soest ligt in een prachtige groene omgeving en kent een grote verscheidenheid aan natuurschoon;
- de mogelijkheden op het gebied van dagrecreatie zijn in Soest vooral kleinschalig van aard;
- er worden in de gemeente Soest jaarlijks relatief weinig evenementen gehouden. De meeste van deze evenementen richten zich op de lokale bevolking en hebben een beperkte boven-regionale aantrekkingskracht;
- de restaurantdichtheid is gemiddeld;
- de gemeente Soest kent een aanzienlijk aanbod van verblijfsrecreatieve voorzieningen;
- de gemeente heeft een goede auto-ontsluiting;
- wandelen en fietsen zijn belangrijke recreatievormen in Soest;
- voor toeristen en recreanten die een bezoek brengen aan de gemeente Soest is niet alleen het toeristisch-recreatieve aanbod in de gemeente van belang. Ook de toeristisch-recreatieve voorzieningen in de omgeving kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de aantrekkelijkheid van de gemeente.

Voor een totale inventarisatie verwijzen we naar de toeristisch-recreatieve visie van het TPS.

Foto: Paardenkamp Soest

2.2.2 *Gebiedsvisie en gebiedsprogramma Heel de Heuvelrug*

De Utrechtse Heuvelrug en Het Gooi vormen samen Heel de Heuvelrug. Provincies, gemeenten en belangenorganisaties werken samen in het programmabureau Heel de Heuvelrug om een gezamenlijk beleid te voeren op de thema's natuur, landschap, cultuur, toerisme en recreatie. In 2009 heeft de gemeente Soest zich samen met de andere gemeenten geconformeerd aan het streefbeeld uit de gebiedsvisie. Het streefbeeld voor 2025 is gestoeld op drie speerpunten: verbinden, onderscheiden en ontdekken.

In het gebiedsprogramma is de onderliggende visie vertaald naar concrete acties. Op gemeentelijk niveau betekent dit voor Soest:

- aansluiten en deelnemen in het plan van aanpak Routestructuren. Aan de hand van een interprovinciaal plan worden concrete maatregelen in beeld gebracht;
- in promotie aansluiten bij de gezamenlijke Heuvelrugidentiteit;
- verder vormgeven aan de identiteit "Militair Landschap", één van de zes identiteitsgebieden op de Heuvelrug. Samen met de andere partners worden de kernwaarden van de identiteitsgebieden opgesteld;
- verder vormgeven aan de zonering van stille, rustige, gemoedelijke (Soest-Zuid en Soestduinen) en levendige (Vliegbasis Soesterberg) gebieden, zoals deze in de gebiedsvisie zijn vastgesteld. Aansluitend daarop het ontwikkelen van de groene entrees en poorten (waaronder Vliegbasis Soesterberg);
- deelnemen in de ontwikkeling van, en aan de slag gaan met resultaten van de, nog op te stellen, visie Natuur en Verblijfsrecreatie, waarin kansen in beeld worden gebracht voor de ontwikkeling van verblijfsrecreatie in combinatie met de mogelijkheden om de natuur te versterken.

2.2.3 *Visie Recreatie en Toerisme 2020, provincie Utrecht*

Bij het opstellen van dit document werkt de provincie Utrecht aan een nieuwe visie op recreatie en toerisme. Deze visie kent vijf strategische opgaven:

- de ontwikkeling van een recreatieve hoofdstructuur;
- het accommoderen van recreatiedruk om de steden Utrecht en Amersfoort;
- Het stimuleren van planologische ruimte voor recreatiebedrijven en natuurversterking (EHS);
- beleving van het groenblauwe landschap;
- ondersteuning van ondernemerschap.

2.3 **Cijfers en trends**

2.3.1 *Kengetallen¹*

Overnachtingen

Met 170.000 overnachtingen per jaar, staat Soest direct onder Amersfoort en laat het alleen gemeenten van een gelijke grootte, zoals Zeist en Utrechtse Heuvelrug, boven zich. Soest verzorgt circa 5% van de ruim 3 miljoen overnachtingen in de provincie Utrecht.

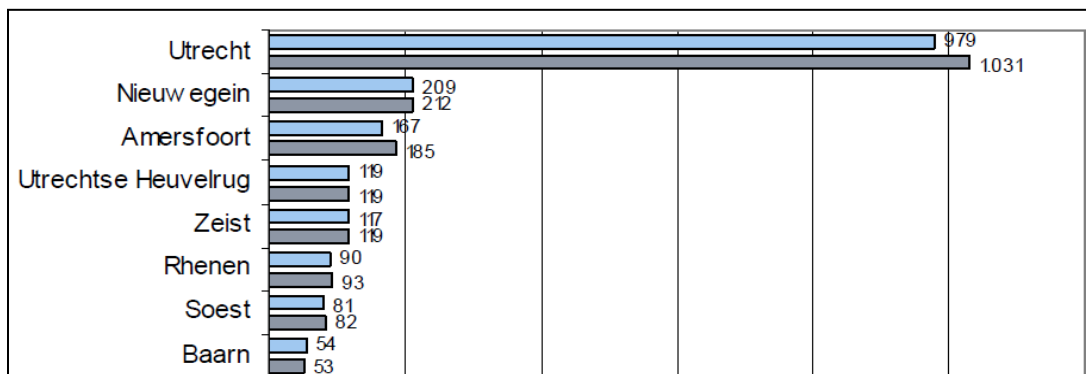
In de provincie Utrecht komt het grootste deel, ruim 65%, van de overnachtingen voort uit vakanties. Het overige deel wordt bepaald door zakelijk bezoek. In de laatste jaren is het percentage zakelijke overnachtingen, als totaal van de overnachtingen in de provincie Utrecht, toegenomen. Een kleine 20% van alle overnachtingen in de provincie Utrecht wordt gevormd door bezoekers uit het buitenland. Dit aandeel is de laatste 5 jaar bijna verdubbeld. De specifieke gegevens over het type overnachtingen (zakelijk, buitenland) zijn voor Soest niet bekend. Het is niet mogelijk de percentages zoals deze in de gehele provincie voorkomen, direct toe te passen op de gemeente Soest.

Bestedingen

De bestedingen in de toeristisch-recreatieve branche van Soest waren in 2009 € 82 miljoen, een kleine stijging ten opzichte van de jaren daarvoor. Hiermee staat de gemeente Soest op de 7^e plek in de provincie, onder grote steden als Utrecht en Amersfoort en dicht bij andere toeristische gemeenten zoals Utrechtse Heuvelrug en Zeist. Dit is circa € 1800 per inwoner per jaar.

¹ Cijfers afkomstig uit Monitor Toerisme en Recreatie Utrecht 2010, Provincie Utrecht (2011) en ContinuVakantieOnderzoek, NBTC-NIPO (2011)

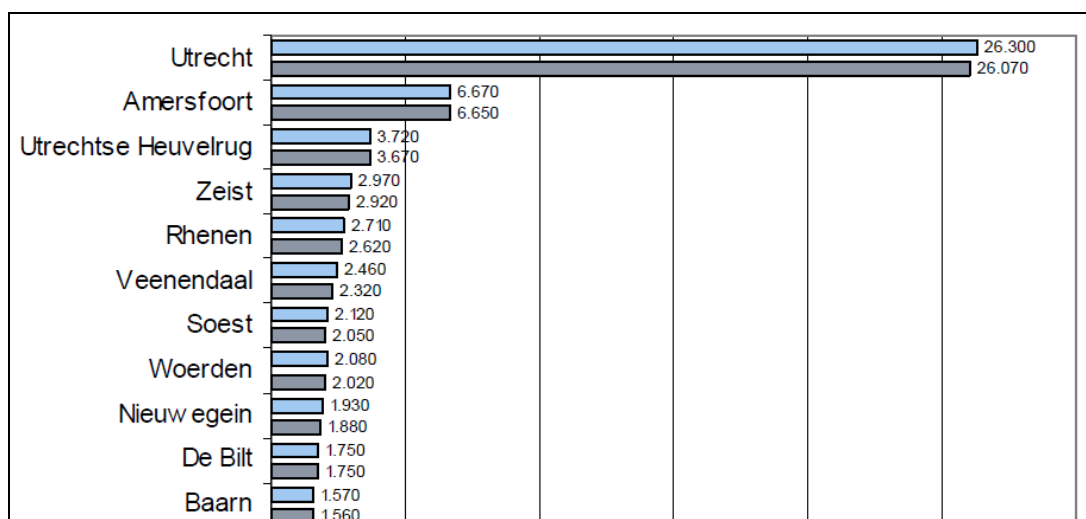
Meer dan de besteding per inwoner in Amersfoort en iets minder dan in Zeist en Baarn. Ook in zakelijk-toeristische bestedingen scoort Soest met € 52 miljoen goed (7^e plek). In 2009 creëerde de toeristisch-recreatieve sector 940 voltijd banen.

Top 8 gemeenten bestedingen in de toeristisch-recreatieve branche in 2007 (blauw) en 2009 (grijs)

Dagtochten

Met circa 2 miljoen dagtochten per jaar trekt Soest meer bezoeken dan de aangrenzende gemeenten De Bilt en Baarn (respectievelijk 1,7 en 1,5 miljoen bezoeken). Dit aantal vormt circa 3% van het totaal van bijna 70 miljoen dagtochten die Nederlanders per jaar in de provincie Utrecht maken.

Top 11 gemeenten dagtochten in 2007 (blauw) en 2009 (grijs)

Vakanties

De provincie Utrecht kent een groot percentage korte vakanties van 2-4 dagen. Ruim 60% van de vakanties in onze provincie bestaat uit deze korte vakanties. Van alle ruim 500.000 vakanties die in 2010 in de provincie Utrecht werden doorgebracht was circa 75% een zogenaamde toeristische vakantie. Dit betekent een vakantie die niet wordt doorgebracht op een vast adres, zoals een standplaats of tweede huis². Dit aandeel toeristische vakanties is relatief klein in vergelijking met de andere provincies.

De meeste vakanties in Nederland zijn natuurvakanties en relaxvakanties. De provincie Utrecht biedt samen met de provincie Gelderland de meeste natuurvakanties. 22% van de vakanties in de provincie heeft dit karakter. Het percentage relaxvakantie is in Utrecht klein, slechts 8% ten opzichte van 16% landelijk.

² Belangrijk is te weten dat de bestedingen tijdens vakanties op een vaste standplaats duidelijk lager liggen dan bestedingen tijdens een toeristische vakantie.

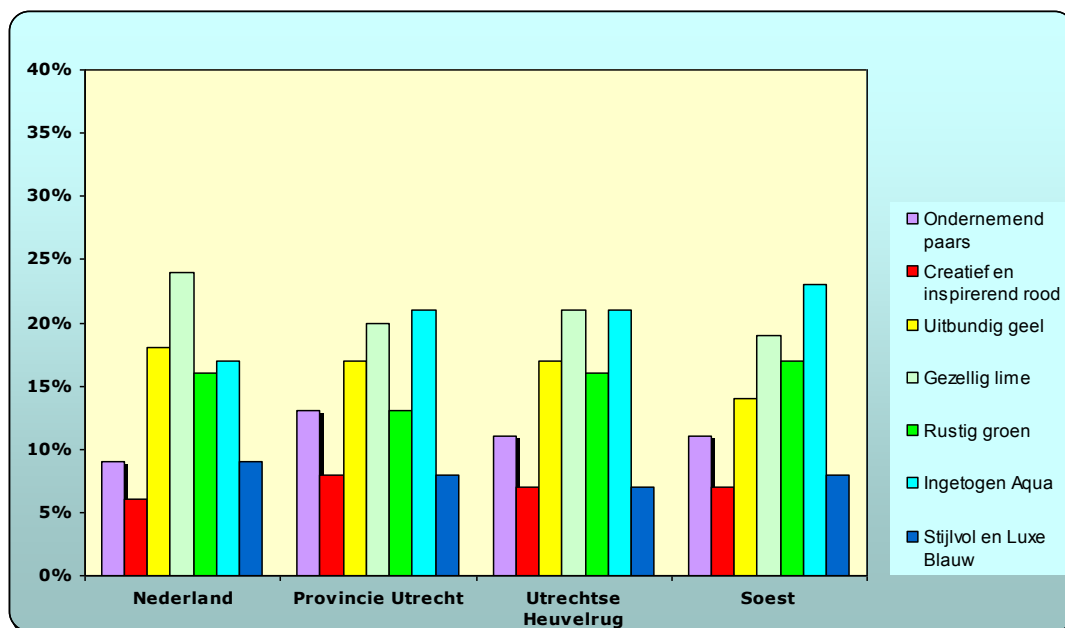
Vervoer

De auto is landelijk gezien het belangrijkste vervoermiddel om mee op vakantie te gaan. De provincie Utrecht valt op door het grote percentage treingebruikers. Ruim 13% van de toeristen reist met de trein naar haar bestemming in de provincie. De fiets vormt het belangrijkste vervoermiddel *tijdens* de vakantie in de provincie Utrecht. 35% van de tochtjes tijdens de vakantie gaat per fiets. Soest is met openbaar vervoer en met de auto goed bereikbaar.

2.3.2 Leefstijlen

De kenmerken van recreanten en toeristen zijn uitgesplitst volgens de RIC-segmentatie (zie bijlage 1)³.

De provincie Utrecht heeft recent voor de provincie, de regio Utrechtse Heuvelrug en de gemeente Soest een uitwerking gemaakt van deze leefstijlen. Dit geeft ons belangrijke informatie over de wensen en behoeften van de inwoners van Soest en de inwoners van de omliggende regio. De volgende figuur geeft de resultaten weer.

Bron: (c) Provincie Utrecht/SmartAgent 2011

Soest

De verdeling van de leefstijlen wijkt in Soest niet bijzonder af van het landelijk gemiddelde. Wel springt de groep 'Ingetogen Aqua' er uit. In Soest behoort bijna een kwart van de inwoners tot deze leefstijl. Zij houden van niet te grootschalige voorzieningen, comfort, authentieke sfeer en details. Als recreant bezoeken ze musea, kunst of toneelvoorstellingen of gaan wandelen. De groep kent veel stellen waarvan de kinderen het huis uit zijn.

De grote groep Ingetogen Aqua lijkt ten koste te gaan van het aandeel recreanten in de leefstijl Gezellig Lime. Deze groep, die er landelijk boven uit springt, vormt in Soest nog steeds een goede tweede. Deze recreant is op zoek naar gezelligheid en vermaak in de vorm van een markt of speeltuin. Het is belangrijk dat aandacht wordt besteed aan het hele gezin, grootschaligheid is geen probleem. Ontspanning en gezelligheid staan voorop.

³ RECRON Innovatie Campagne. In dit project wordt de Nederlandse bevolking op basis van lifestyle en motief ingedeeld in verschillende segmenten. Dit project is door de toeristisch-recreatieve sector gestart (georganiseerd in Gastvrij Nederland) en is vervolgens door RECRON verder doorontwikkeld. In de toeristische sector is dit een algemeen toegepaste methodiek (bijvoorbeeld ook gehanteerd in het op te stellen provinciaal toeristisch beleid).

Provincie Utrecht en Utrechtse Heuvelrug

De aanwezigheid van de leefstijlen in de provincie Utrecht en de regio Utrechtse Heuvelrug lijkt sterk op de landelijke verdeling. Net als in Soest is de Ingetogen Aqua recreant sterker vertegenwoordigd en vormt Gezellig Lime een kleinere, maar nog steeds grote tweede groep. De toeristen die de provincie Utrecht bezoeken, sluiten in profiel sterk aan bij de landelijke verdeling van toeristen. Wel blijft de leeftijdscategorie 25 tot 54 jaar wat achter bij het landelijk gemiddelde. Kinderen tussen de 13 en 17 jaar en ouderen tussen de 54 en 64 jaar zijn weer iets oververtegenwoordigd. Opvallend is de hogere sociale klasse die de provincie Utrecht aandoet. Ruim 32% van de toeristen komt uit de hoogste sociale klasse: landelijk is dit 19%.

2.3.3 *Trends en ontwikkelingen*

In de recreatieve en toeristische sector spelen verschillende trends en ontwikkelingen⁴, die ook in de gemeente Soest hun invloed hebben.

Maatschappelijke trends

Nederland vergrijst. Naar verwachting is in 2015 ongeveer 40% van de Nederlandse bevolking senior. De senior van nu heeft relatief veel tijd en geld en een goede gezondheid. In zijn vrije tijd is hij graag actief bezig. Bij de actieve senior staat service en comfort voorop.

De gemiddelde gezinsgrootte neemt af en het aantal eenpersoonshuishoudens is sterk gegroeid. Het CBS verwacht dat in 2015 40% van de huishoudens eenpersoonshuishoudens zal zijn.

De wereld wordt steeds kleiner. De moderne mens kijkt steeds meer ook over de landsgrenzen heen, ook voor een vakantie. Dit houdt in dat Nederlandse bestemmingen steeds meer de concurrentie met buitenlandse bestemmingen aan moeten gaan, maar ook dat het buitenland steeds meer als potentieel afzetgebied gezien mag worden. Dit effect wordt vergroot door het feit dat vliegen steeds goedkoper is geworden.

De ontwikkeling van allerlei nieuwe technologieën heeft door de hele samenleving zijn invloed ook bij toerisme en recreatie. Bijvoorbeeld het bieden van informatie, het boeken van vakanties en de activiteiten die ondernomen worden. Internet, mobiele telefonie en GPSsystemen hebben de laatste decennia hun intrede gedaan en bieden kansen voor nieuwe innovatieve recreatieproducten en informatievoorziening daarover.

De economische recessie zorgt ervoor dat de Nederlander terughoudender is geworden op het gebied van recreatie en vakantie. We zien dat mensen minder snel geneigd zijn op vakantie te gaan. Ook wordt er bezuinigd op de reis door minder vaak en minder ver te reizen. Mensen denken er eerder over om in eigen land op vakantie te gaan. Deze tendens biedt aanknopingspunten voor de ambities van de gemeente Soest. Meer vakanties in eigen land, betekent immers ook een grotere groep toeristen die op zoek is naar aantrekkelijke en goed gelegen verblijfsaccommodaties.

Ontwikkelingen in vrijetijdsgedrag

- Van belevenis naar beleving (taste & feel)

Het behoeftepatroon van mensen is de afgelopen tijd bepaald door het begrip belevenissen. In zijn vrije tijd beleefde men de ene kortdurende bijzondere ervaring na de andere. De consument heeft echter genoeg van kortdurende eenmalige belevenissen die snel weer worden vergeten. Beleving is het nieuwe sleutelwoord. Mensen willen geraakt worden door ervaringen en gaan op zoek naar activiteiten die emotie losmaken. Hierbij kunnen alle zintuigen worden aangesproken. Dit vraagt een meer persoonlijke aanpak van bedrijven in de toeristisch-recreatieve sector.

- Bewuste consument (trust)

De consument kiest bewuster. Men is zich meer bewust van de negatieve effecten van de consumptiemaatschappij en gaat op zoek naar producten en ervaringen die goed zijn voor ons. Vertrouwen speelt een belangrijke rol tussen consument en producent.

⁴ Afkomstig uit ContinuVrijeTijdsOnderzoek (CVTO) van NBCT NIPO Research en ANWB presentatie: Verlangen naar vrije tijd, trends in recreatie en vakantie 2009/2010

Als bedrijven zich aan hun woord houden en gezonde, verantwoorde producten maken, kunnen zij rekenen op de loyaliteit van consumenten.

- Gezondheidstoerisme (heal)

In de vergrijzende samenleving is gezondheid een steeds belangrijker thema. Dit uit zich onder meer in de opkomst van allerlei voorzieningen op het gebied van 'wellness', kuren en zorg. Door het jachtige bestaan waarin mensen steeds meer taken moeten combineren, wil men aandacht besteden aan ontspanning van lichaam en geest in een prettige, luxueuze omgeving. Ook mensen met een aandoening of ouderen die zorg nodig hebben, willen op vakantie. Hierbij is (medische) zorg op het verblijfsadres onontbeerlijk. Deze doelgroep zal door het groeiende aantal 50+ers in de toekomst aan belang toenemen.

- Duurzaamheid (care)

De klimaatverandering en milieuvervuiling gaan de consument aan het hart. Consumenten zijn bewust van de effecten van onze consumptiemaatschappij en er is een groeiend besef dat welvaart en welzijn hand in hand moeten gaan. Bij het kiezen voor producten speelt duurzaamheid een steeds belangrijkere rol. Biologische voeding, klimaatneutraal vliegen en een bankpasje met klimaatbijdrage zijn maar enkele voorbeelden van producten van deze tijd. Ook de toeristische industrie kan hier op inspelen.

- Groeiende belangstelling voor eigen omgeving (stay)

De globalisering heeft een soort tegenbeweging veroorzaakt: veel mensen hebben weer meer belangstelling voor de eigen omgeving en zijn op zoek naar de eigen identiteit. In dit kader worden natuur en landschap en cultuurhistorie weer meer gewaardeerd. Tijdens een dagje uit wil de bezoeker best iets wijzer worden. Grenzen tussen vermaak en educatie vervagen, doordat educatieve elementen steeds vaker op een interessante en vermakelijke wijze worden aangeboden. Dierentuinen, natuurbeherende organisaties en musea spelen hier handig op in en profileren zich als belevingscentra.

Foto: Gemeente Soest

- **Vrije tijd en vervoer**

Er zal nog meer gefietst en gewandeld gaan worden. Moderne fietsen worden zowel door spierkracht als door elektriciteit aangedreven. Dit zorgt ervoor dat ook senioren de fiets kunnen blijven gebruiken en dat de fiets ook voor langere afstanden gebruikt gaat worden. Ook wandelen wordt met GPS ondersteuning voor een bredere groep aantrekkelijk als vorm van recreatie.

- **Buitenrecreatie**

Nederlanders brengen hun vrije tijd vaak recreërend in de buitenlucht door: bij één op de vier vrijetijdsactiviteiten was het afgelopen jaar sprake van buitenrecreatie. Met name wandelen of fietsen voor het plezier zijn populair. Naast buitenrecreatie zijn ook sporten en funshoppen in trek (elk 16% van alle vrijetijdsactiviteiten).

Foto: Gemeente Soest

2.4 Toeristisch-recreatieve partners

De gemeente Soest werkt in het toeristisch-recreatief beleid samen met verschillende partners. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen de samenwerkingsverbanden waarin we als gemeente participeren en de uitvoeringsorganisaties die in opdracht van de gemeente werken. Het beleid van deze partners is mede bepalend voor ons gemeentelijke beleid.

Uitvoeringsorganisaties

- Toeristisch Platform Soest, een platform waarbij diverse toeristische, recreatieve en culturele organisaties zijn aangesloten.
- VVV Soest, belast met informatieverstrekking aan bezoekers, inwoners en toeristen zodat deze optimaal gebruik kunnen maken van de toeristische en recreatieve mogelijkheden in de gemeente Soest.

Samenwerkingsverbanden

- Uit in de Heuvelrug, een samenwerkingsverband tussen verschillende gemeenten in Heuvelruggebied om de Heuvelrug als toeristische bestemming te promoten.
- Regio Amersfoort, een samenwerkingsverband tussen verschillende gemeenten rondom Amersfoort met als doel grensoverschrijdende vraagstukken zoals toerisme regionaal aan te pakken.

- Heel de Heuvelrug, een samenwerkingsverband tussen gemeenten, natuurorganisaties en provincies op en rond de Heuvelrug met als doel een gezamenlijk beleid te voeren t.a.v. natuur, cultuur en natuurgerichte recreatie.
- Hart van de Heuvelrug is een gebiedsprogramma waarin gemeenten, provincie, rijksoverheid en maatschappelijke organisaties samenwerken. Dit programma heeft tot doel de ruimtelijke kwaliteit van het gebied tussen Zeist, Soest en Amersfoort te verbeteren.

De Stichting Logiesverstrekkers Soest is een bijzondere partner. Onze gemeente heeft een convenant afgesloten met deze stichting waarin de logiesverstrekkers uit de gemeente Soest zijn verenigd. De bedrijven die deelnemen aan het convenant staan aan de stichting een bedrag af. Dit bedrag komt via de stichting bij de gemeente. Dit komt in plaats van de meer gebruikelijke heffing van toeristenbelasting.

2.5 Interviews

Met een vertegenwoordiging van de toeristisch-recreatieve sector zijn eind augustus en begin september 2011 gesprekken gevoerd om inzicht te krijgen in het toeristisch-recreatief profiel van de gemeente. Belangrijke uitspraken in deze interviews waren:

- Soest heeft heel veel, maar weet het niet altijd krachtig te presenteren;
- Soest ligt fantastisch ten opzichte van dagattracties in andere gemeenten;
- toeristisch-recreatieve bewegwijzering is zwak, hier wordt al aan gewerkt;
- Paleis Soestdijk en de Vliegbasis Soesterberg zijn belangrijk voor Soest;
- betere samenwerking is gewenst, zowel tussen gemeente en ondernemers als tussen gemeenten en de regio;
- route- en padenstructuren zijn goed, een aantal verbindende schakels en Groene Entrees (startpunten) ontbreekt.

2.6 Werkbijeenkomst

Op 21 september 2011 is met circa 40 vertegenwoordigers van de toeristisch-recreatieve sector een werkbijeenkomst gehouden. De bijeenkomst heeft geresulteerd in een overzicht van aandachtspunten en actiepunten. Hierbij was sprake van een duidelijke rode draad in de uitspraken (een volledig overzicht van de resultaten is te vinden in bijlage 2):

- het verbeteren van de samenwerking tussen betrokkenen uit sector om de kwaliteit van het toeristisch-recreatief product te verbeteren (kruisbestuiving);
- planologisch-procedurele medewerking van de gemeente om initiatieven mogelijk maken die het toeristisch-recreatieve product verbeteren en/of uitbreiden;
- inzetten op maatregelen om toeristen (langer) in Soest te houden c.q. opnieuw naar Soest te laten komen;
- aansluiten en samenwerking zoeken bij regionale initiatieven en platforms (vooral op het gebied van promotie).

3 Toerisme in Soest: kansen en kwaliteiten

Uit het toeristisch-recreatief profiel blijkt al dat onze gemeente veel toeristisch-recreatieve kansen biedt. In dit hoofdstuk zijn alle mogelijkheden en beperkingen nog eens overzichtelijk gepresenteerd om op basis daarvan de juiste beleidskeuzes te kunnen maken.

3.1 Soest heeft....

- Een aantrekkelijk en afwisselend landschap

De natuurgebieden de grote variatie in landschapstypen rondom Soest (zoals het stuifzandgebied de Soesterduinen, de polder rond de Eem en de vele bossen) vormen een uitstekend decor voor recreatieve activiteiten zoals fietsen en wandelen. Door de aaneenschakeling van verschillende natuurgebieden ervaart de recreant een groot recreatiegebied.

- Een gevarieerd aanbod aan verblijfsrecreatie

Van bungalowpark tot Hilton, van hostel tot bed & breakfast. Soest heeft een gevarieerd aanbod aan overnachtingsmogelijkheden. De meeste verblijfsrecreatie kenmerkt zich door kleinschaligheid en is door vernieuwingen de laatste jaren van goede kwaliteit. Hierdoor is voor een brede groep toeristen een geschikte verblijfsaccommodatie te vinden.

- Een kwantitatief goed en uitgebreid route- en padennetwerk

Met wandel- en fietspaden, diverse rondwandelingen, mountainbikepaden, ruiterroutes, menroutes en lokale en regionale fietsroutes heeft Soest een uitgebreid en goed onderhouden routenetwerk. Het betreft zowel kwalitatief goede paden, als een goed netwerk van routes. Gelet op de landelijke trends waarbij gezondheid en vitaliteit steeds belangrijker worden, is het hebben van dit uitgebreide routenetwerk een pre.

- Een ligging nabij diverse grote toeristische voorzieningen

Het Militaire Luchtvaart Museum, Dierenpark Amersfoort, Paleis Soestdijk, Museum Beeld en Geluid en de steden Utrecht en Amersfoort, liggen nabij de gemeente. Ook dorpen zoals Lage Vuursche en Bunschoten-Spakenburg liggen op korte afstand. Soest vormt daarmee een goede uitvalsbasis voor een vakantie in de regio.

- Een centrale ligging in Nederland

Soest heeft een groot bosgebied voor inwoners van de Randstad die de natuur opzoeken.

- Rust en ruimte te midden van de Stedendriehoek Amersfoort, Hilversum, Utrecht

Het kleinschalige en groene karakter van Soest vormt een prettig contrast met de drukte van de omringende steden. De inwoners van die steden kunnen het buitengebied van Soest als recreatief rustgebied gebruiken.

- Jaarlijks terugkerende evenementen

Soest kent een aantal jaarlijks terugkerende evenementen die bezoekers uit regio en land naar Soest trekken, zoals de Oude Ambachtenmarkt, de Gildefeesten, de Kunstroute en de Sylvestercross. Ook in het openluchttheater Cabrio zijn diverse voorstellingen die verder uitgebouwd kunnen worden.

- Zakelijk toeristische voorzieningen

Soest heeft hotels en congresfaciliteiten met voldoende kamers en een aantrekkelijke en centrale ligging om zakelijk toerisme een plek te bieden, zoals Kontakt der Continenten en Hilton Royal Parc.

3.2 Soest mist....

- Een grote toeristische trekker⁵

Er heerst een sterk gevoel binnen de gemeente Soest dat de gemeente een grote toeristische trekker mist, waarmee het landelijke bekendheid kan genieten en meer bezoekers naar Soest kan trekken.

- Een duidelijk toeristisch imago

De gemeente Soest heeft geen duidelijk toeristisch imago, waarmee zij landelijke bekendheid geniet en zich profileert. Ook de toeristische regio waar Soest deel van uitmaakt, de Utrechtse Heuvelrug, mist voornamelijk een kenmerkend profiel.

- Goede toeristisch-recreatieve bewegwijzering

De recreatieve voorzieningen in Soest zijn niet allemaal goed te vinden vanuit het dorp. Ook goede informatieborden bij binnenkomst van de gemeente en bij de stopplaats van Eemboot ontbreken. Opgemerkt moet worden dat het TPS en de VVV Soest tijdens het opstellen van deze visie een voorstel hebben ingediend ter verbetering van de toeristisch-recreatieve bewegwijzering en een plan voor digitale informatieborden bij de ingangswegen.

- Een aantrekkelijk centrum met een breed winkel- en horeca-aanbod

De dorpskern van Soest vindt zijn oorsprong in lintbebouwing. Hierdoor ontbreekt het aan een compacte, gezellige kern en zijn de voorzieningen verspreid. Het winkelaanbod in Soest beperkt zich tot de basisvoorzieningen, maar biedt onvoldoende voor de recreatieve winkelbezoeker.

- Een gevarieerd horeca-aanbod in en rondom de toeristische voorzieningen

Nabij de grotere toeristische voorzieningen, zoals de natuurgebieden en routes ontbreekt het aan een gevarieerd aanbod in horecagelegenheden.

- Een goede OV verbinding bij enkele toeristische punten

Ondanks de aanwezigheid van drie NS-stations in de gemeente, zijn sommige toeristische voorzieningen in de gemeente Soest niet goed bereikbaar met het openbaar vervoer. Juist voor de provincie Utrecht geldt dat toeristen bovengemiddeld vaak gebruik maken van het openbaar vervoer voor de reis van en naar hun recreatie- of vakantiebestemming. Goede verbindingen met de treinstations is daarom erg belangrijk.

- Samenhang in het toeristisch product

Het aanbod van toeristische voorzieningen in Soest is gefragmenteerd. Door het ontbreken van dwarsverbanden in de vorm van arrangementen en gezamenlijke promotie wordt het toeristisch potentieel van Soest niet volledig benut.

3.3 Soest kan inspelen op....

- De plannen voor de voormalige Vliegbasis Soesterberg

De herontwikkeling van de voormalige Vliegbasis Soesterberg is een grote kans voor toerisme en recreatie in Soest. Het terrein is ruim 500 hectare groot. Circa 80% van het gebied wordt ingericht voor natuur en recreatie. Op termijn wordt er ook een landelijke trekker (het Nationaal Militair Museum⁶) gevestigd, mogelijk aangevuld met een informatiecentrum over de Utrechtse Heuvelrug.

- Toeristische samenwerkingsverbanden Uit in de Heuvelrug en Regio Amersfoort

De gemeente Soest werkt met verschillende gemeenten samen aan de promotie van de regio. Door de ligging op het grensvlak van twee toeristische regio's sluit de gemeente Soest aan bij Uit in de Heuvelrug en Regio Amersfoort. De gezamenlijke promotie kan zorgen voor een effectievere inzet van gelden en een krachtiger toeristische promotie.

⁵ Onder 'groot' verstaan we hier een dagelijks geopende dagrecreatieve voorziening (dus geen evenement) die op jaarbasis *tenminste* 80.000 tot 100.000 bezoekers trekt.

⁶ Het Nationaal Militair Museum is een werktitel voor het museum waarin het Militaire Luchtvaart Museum en het Legermuseum samengaan.

- Gebiedsprogramma 'Heel de Heuvelrug'

In dit gebiedsprogramma worden diverse acties uitgezet op het gebied van toerisme en recreatie. De gemeente Soest neemt hieraan deel en kan hierop verder inspelen. Te denken valt aan het aansluiten bij en de verdere uitwerking van de identiteit van Militair Landschap en de ontwikkeling van poorten en entrees.

- De toekomst van Paleis Soestdijk

De naam van de gemeente Soest wordt door veel mensen geassocieerd met Paleis Soestdijk. Deze publiekstrekker ligt echter niet binnen de grenzen van de gemeente. Paleis Soestdijk heeft op dit moment een beperkte publieksfunctie. Over de toekomstige functie wordt op verschillende (bestuurlijke) niveaus nagedacht.

- Inspelen op de aanwezigheid van bepaalde leefstijlen

In Soest en op de Utrechtse Heuvelrug is, vergeleken met de landelijke cijfers, een oververtegenwoordiging van de leefstijl Ingetogen Aqua te vinden. Culturele uitstapjes en activiteiten in de natuurlijke omgeving zijn bij deze doelgroep favoriet. Juist in deze tijd, waarin de 'thuisvakantie' aan populariteit toeneemt, ligt hier een mooie kans. Gezellig Lime vormt als tweede voorkomende leefstijl ook een belangrijke doelgroep.

- Evenementen en ontwikkelingen in naburige gemeenten

Wat in de naburige gemeenten plaatsvindt, kan interessant zijn voor de gemeente Soest. Door te participeren in grotere evenementen zoals de Giro of bijvoorbeeld een regionale marathon kan Soest toeristen naar haar gemeente trekken. De activiteiten rond de opera in Paleis Soestdijk zijn hier een voorbeeld van.

- Natuurpotentieel van enkele – nu nog gesloten – natuurgebieden

De voormalige Vliegbasis, het landgoed de Paltz en de Vlasakkers zijn nu nog (gedeeltelijk) gesloten. Hierdoor blijft een potentieel aan recreatief groen onbenut en is er sprake van fysieke barrières in het paden- en routenetwerk. Bij de ontwikkeling van deze natuurgebieden ontstaat de mogelijkheid om deze barrières weg te nemen en de toegankelijkheid van de natuurgebieden te vergroten.

- Een groot aantal enthousiaste ondernemers verenigd in het TPS

Het Toeristisch Platform Soest is de verbindende schakel tussen de toeristische ondernemers en culturele organisaties in Soest. Het platform kent een grote groep enthousiaste ondernemers die kansen ziet voor het toerisme en zich graag samen met andere ondernemers en organisaties daarvoor wil inzetten.

- Nieuwe visie op beheer en behoud landelijk gebied

Door ontwikkelingen in de landbouw (zoals bedrijfsbeëindiging en bedrijfsverbreding) en ontwikkelingen in de natuur- en recreatiesector (zoals het afnemen van Rijksbijdragen voor natuurbeheer (EHS) en Recreatie om de Stad (RodS)), ontstaat een nieuwe, bredere, visie op de ruimtelijke ordening in het buitengebied. Het onderdeel recreatie en toerisme dient dan ook expliciet aan de orde te komen in de nieuwe strategische visie op het Landelijk gebied van Soest.

3.4 Soest moet alert zijn op....

- Kwaliteit van ontwikkelingen in het buitengebied

Soest vindt een deel van haar toeristische aantrekkingskracht in de kwaliteit van het buitengebied. Het is van belang dat we alert blijven op ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied om zo de kwaliteit van het buitengebied te behouden.

- Planologische belemmeringen en wet- en regelgeving

Strengere wet- en regelgeving en lange besluitvormingsprocessen kunnen toeristisch-recreatieve initiatieven vertragen en belemmeren. Het is voor de gemeente van belang ervoor te waken dat gewenste ontwikkelingen op toeristisch-recreatief gebied hierdoor stranden.

- Het verzanden in plannen en organisatiestructuren

De gemeente Soest faciliteert en participeert in verschillende (toeristische) samenwerkingsverbanden zoals de Regio Amersfoort en Uit in de Heuvelrug. We moeten ervoor waken dat deelname in dergelijke regionale structuren vertragend werkt op toeristisch-recreatieve initiatieven in onze eigen gemeente.

- Sterke concurrentie van andere gebieden

Veel gemeenten en regio's werken hard aan hun promotie. Onderscheid in identiteit en kwaliteit is belangrijk om de concurrentie aan te kunnen. De identiteiten zoals deze in het gebiedsprogramma Heel de Heuvelrug zijn benoemd, bieden daarvoor een goede basis.

- Behoud kwaliteit toeristisch recreatieve voorzieningen

De kwaliteit van de toeristisch-recreatieve voorzieningen moet goed zijn om aantrekkelijk te blijven voor de kritische consument. Ontwikkeling en vernieuwing, zoals capaciteitsuitbreiding of wijziging in doelgroep, is noodzakelijk om deze kwaliteit te kunnen blijven bieden.

- De goed geïnformeerde en kritische consument

Consumenten stellen tegenwoordig hoge eisen en zijn via internet goed geïnformeerd. Door de economische tegenwind zijn ze bovendien selectiever bij het uitgeven van geld aan recreatie en vakantie.

- De bereikbaarheid

Verdere ontwikkeling van het toeristisch-recreatief product in Soest zal een toename van het autoverkeer tot gevolg hebben. Soest moet alert zijn op het afwikkelen van dit autoverkeer van, naar en in de gemeente. Ook het bieden van voldoende parkeergelegenheid hoort daarbij.

- De bezuinigingen

Er wordt op veel beleidsvelden en in veel organisaties (zowel overheid als markt) bezuinigd. Ook de gemeente Soest zal in eerste instantie naar creatieve financieringsmogelijkheden zoeken, in plaats van direct zelf voor de financiële middelen te zorgen. We moeten er voor waken dat deze bezuinigingen invloed hebben op het behoud en de ontwikkeling van toeristisch-recreatieve voorzieningen.

Foto: Gemeente Soest

4 Strategische visie

Voorgaande hoofdstukken bieden een analyse van toerisme en recreatie in Soest. Deze genoemde kwaliteiten zijn de basis voor de visie die wij in dit hoofdstuk presenteren. De visie verwoordt de ambities, speerpunten en in te vullen randvoorwaarden voor de ontwikkeling van toerisme en recreatie.

4.1 Ambitie recreatie en toerisme

Recreatie en toerisme bieden kansen voor de gemeente Soest! Met het brede aanbod aan toeristisch-recreatieve voorzieningen zijn er voldoende mogelijkheden om Soest op de kaart te zetten als aantrekkelijke gemeente voor recreanten en toeristen. Niet alleen wij als gemeente zien de potenties. Ook ondernemers, samenwerkingspartners en culturele organisaties willen graag aan de slag om de toeristisch-recreatieve kansen van Soest te verzilveren. Daarom willen we met ons toeristisch-recreatieve beleid inzetten op twee ambities:

- behoud en versterking van het groene karakter van Soest en daarmee de recreatiemogelijkheden vergroten;
- groei van toeristische bestedingen ter stimulering van de werkgelegenheid en economische vitaliteit.

Behoud en versterking van het groene karakter van Soest en daarmee de recreatiemogelijkheden vergroten

We zijn als gemeente trots op het groene karakter van Soest. Deze omgevingskwaliteit is van vitaal belang voor de toeristisch-recreatieve sector. Om de kwaliteit van natuur en landschap verder te versterken, is aandacht nodig. Aandacht voor het onderhoud en de juiste ontwikkeling van het landschap. Maar ook aandacht voor de komst van nieuwe functies die de kwaliteit van het gebied kunnen versterken. Een goede inpassing van (toeristisch-recreatieve) voorzieningen is van belang, zodat zij bijdragen aan de toegankelijkheid en aantrekkelijkheid van het landschap, zonder hierbij de natuurlijke en omgevingskwaliteiten aan te tasten. Tegelijkertijd kan de sector zelf geld genereren, die kunnen worden ingezet voor het onderhoud van natuur en landschap.

We willen een gecontroleerde ontwikkeling van de toeristisch-recreatieve sector, met behoud van de kwaliteit van natuur en landschap. Zonering van het buitengebied is daarbij van belang. Hierdoor kunnen bezoekersstromen gestuurd worden, ontstaat variatie in de gebruiksmogelijkheden van gebieden en kunnen kwetsbare natuurgebieden worden ontzien. Dit combineren we met het streven om onze eigen inwoners en regiobewoners voldoende recreatiemogelijkheden te bieden. Daarbij hebben wij ook oog voor de toegankelijkheid voor mensen met een bewegingsbeperking.

Groei van toeristische bestedingen ter stimulering van de werkgelegenheid en economische vitaliteit

De toeristisch-recreatieve sector is een belangrijk onderdeel van onze lokale economie. Ook indirect draagt de toeristische sector bij aan de economische vitaliteit van onze gemeente. Verblijfsrecreanten zijn door hun aanwezigheid een extra klantenkring voor de basisvoorzieningen in de gemeente, bijvoorbeeld detailhandel. Daar ligt een kans voor onze gemeente! Door de toeristische sector te versterken kunnen we de toeristische bestedingen in Soest vergroten.

Wij stellen ons als doel de toeristisch-recreatieve bestedingen in onze gemeente te laten uitgroeien van € 81 miljoen in 2009 tot € 100 miljoen in 2020 (gecorrigeerd voor invloeden vanuit inflatie). Daarmee stijgen wij van plaats zeven naar zes in de lijst van gemeenten met de hoogste toeristisch-recreatieve bestedingen in de provincie Utrecht. Dit betekent een netto groei in

bestedingen van 25%, met een gemiddelde stijging van jaarlijks 2%. Hierbij volgen wij de landelijke ontwikkelingen zoals het NBTC voor deze periode voorspelt (waarbij landelijk de groei voornamelijk wordt gerealiseerd door binnenkomend toerisme, waar Soest zich in mindere mate op richt). Deze groei willen wij bereiken door enerzijds een stijging van het aantal bezoeken en anderzijds een verhoging van de bestedingen per bezoek (door het aanbieden van meer horeca- en recreatiemogelijkheden tijdens een verblijf in de gemeente). De realisering van het Nationaal Militair Museum (2014) draagt bij aan een sterke impuls voor de recreatieve bestedingen.

Foto: Gemeente Soest

4.2 Speerpunten

De gemeente Soest heeft veel sterke toeristisch-recreatieve eigenschappen en kansen. Dit biedt voldoende mogelijkheden om de gewenste ambities te bereiken. Maar dit wordt tot nu toe onvoldoende benut. Door geld, mensen en tijd meer gericht in te zetten, willen we deze kansen beter benutten. Daarom kiezen we voor de komende jaren voor een select aantal speerpunten. De speerpunten vormen het gezicht van Soest als toeristisch-recreatieve gemeente. Benadrukt moet worden dat we met deze keuze onze ogen niet sluiten voor de andere sterke kanten van het toeristisch-recreatieve aanbod in onze gemeente, zoals ondermeer de zakelijke markt en de verschillende verblijfsrecreatieve voorzieningen.

Bij de keuze voor de speerpunten is rekening gehouden met de identiteit van Soest, de bijdrage aan de ambities, het draagvlak bij ondernemers en bestuurders, de mate waarin we als gemeente invloed kunnen uitoefenen op de kwaliteit en ontwikkeling van het speerpunt en het onderscheidend vermogen in de toeristische markt. Op basis van deze factoren gaan we ons de komende jaren specifiek richten op:

1. Natuur en Landschap

De gemeente heeft een groot aanbod aan natuurgebieden met verschillende landschappelijke karakters. De overgang van Utrechtse Heuvelrug naar het open Eemland landschap is mede kenmerkend. De natuurgebieden zijn extra interessant door het uitgebreide netwerk van paden en routes voor verschillende gebruikers. Dit netwerk vormt een goede basis om variatie aan te brengen in de natuurgebieden, waardoor zowel rust, als activiteit maar bovenal beleving de ruimte krijgen. De ligging nabij grote steden en de bereikbaarheid vanuit de Randstad maakt Soest ook aantrekkelijk als bestemming voor inwoners uit de wijdere omgeving. Ook de combi-

natie met de ligging ten opzichte van Paleis Soestdijk geeft Soest goede mogelijkheden dit speerpunt vorm te geven.

2. Vliegbasis Soesterberg

De vliegbasis biedt verschillende en bijzondere mogelijkheden voor toeristisch-recreatieve ontwikkeling van onze gemeente, zoals het Nationaal Militair museum, een goed toegankelijk en ingericht natuurgebied, een informatiecentrum en diverse andere mogelijke voorzieningen. De herontwikkeling van de voormalige Vliegbasis Soesterberg geeft onze gemeente de mogelijkheid om samen met de provincie en Defensie, een toeristische trekker te ontwikkelen met landelijke marktkansen! Door de naam en de ligging in de gemeente wordt de vliegbasis automatisch geassocieerd met Soest, waardoor de vliegbasis als uithangbord kan dienen voor onze gemeente. De vliegbasis biedt daarbij voldoende ontwikkelingsmogelijkheden om de gewenste toename van bezoekers te accommoderen.

Samen vormen de speerpunten *het Militaire Landschap*. Dit is een van de typologieën waarmee het gebiedsprogramma Heel de Heuvelrug de landschappen in de regio onderscheidt. In promotie en productontwikkeling maken we gebruik van deze verbeeldende term om de kwaliteiten van onze gemeente voor het voetlicht te brengen en verder te ontwikkelen. Hiermee sluiten we nauw aan bij de wensen van de leefstijlen die in onze gemeente het meest voorkomen, Ingetogen Aqua, Gezellig Lime en Rustig Groen.

4.3 Randvoorwaarden

Met de Vliegbasis Soesterberg en Natuur en Landschap, hebben we twee sterke speerpunten om ons de komende beleidsperiode op de kaart zetten. Om te zorgen dat genoemde speerpunten bijdragen aan het behalen van de gestelde ambities, is het belangrijk te benoemen wat nodig is om de speerpunten tot ontwikkeling te krijgen. Dit zijn de randvoorwaarden waaraan moet worden voldaan.

Foto: Militaire Luchtvaart Museum

Speerpunt 1: Natuur en Landschap		
	Ambitie 1: Natuur en Recreatie	Ambitie 2: Toerisme en Inkomsten
Voorzieningen	- Goede verblijfskwaliteit Natuurgebieden (afstappunten, pleisterplaatsen, e.d.). - Ondersteunende horeca in en nabij routenetwerken. - Nieuwe ontwikkelingen moeten passen in het landschap.	- Goede verblijfskwaliteit Natuurgebieden (afstappunten, e.d.). - Horecagelegenheden bij routenetwerken. - Ondersteunende diensten zoals verhuur van vervoermiddelen (fiets, kano, skates, e.d.). - Kleinschalige verblijfsaccommodaties aan route-structuren.
Organisatie	- Samenwerking met aangrenzende gemeenten voor aansluiting route- en padennetwerken. - Samenwerking met terreinbeheerders voor openstelling en onderhoud landgoederen en natuurgebieden.	- Bij toetsing planologische mogelijkheden van nieuwe verzoeken voor kleinschalige recreatieve ontwikkelingen aan routestructuren, zoals pleisterplaatsen en kleinschalige verblijfsrecreatie de toeristische en economische belangen mee laten wegen. - Samenwerking met bedrijfsleven, zowel individueel als collectief georganiseerd. - Een goede zonering in de natuurgebieden om de toename in bezoekers te reguleren en gebieden gericht in te richten voor specifieke doelgroepen.
Promotie & Marketing	- Lokale promotie van lokaal aanbod routes en natuurgebieden. - Regionale promotie van het aanbod routes en natuurgebieden.	- Soest promotie onder de vlag van Heel de Heuvelrug. - Binnen "Uit in de Heuvelrug" profileren met unieke sterke punten (Militair Landschap, Vliegbasis Soesterberg, Eemland) en aanhaken op Paleis Soestdijk. - Arrangementen tussen Natuur en Landschap en verblijfsrecreatie in Soest.
Bereikbaarheid & Toegankelijkheid	- Goed onderhouden padennetwerk voor verschillende soorten langzaam verkeer in alle natuurgebieden. - Goede, sluitende routenetwerken voor verschillende soorten langzaam verkeer (fiets tot kano). - Aansluiting paden en routenetwerken om omringende netwerken.	- Voldoende poorten/transferta - Bewegwijzering naar natuurgebieden en poorten. - Goede bewegwijzering van natuurgebieden naar verblijfsrecreatie in gemeente Soest. - Goed onderhouden en gevarieerd routenetwerk gericht op verschillende doelgroepen.

Speerpunt 2: Vliegbasis Soesterberg		
	Ambitie 1: Natuur en Recreatie	Ambitie 2: Toerisme en Inkomsten
Voorzieningen	- Ondersteunende horeca in combinatie met groene entree. - Ontwikkeling beleving "Militair Landschap".	- Toeristische trekker (Nationaal Militair Museum). - Horeca - Aanvullende dagrecreatieve voorzieningen, passend binnen de kaders uit het 'Ruimtelijk Plan Vliegbasis Soesterberg' en het 'Inrichting en beheerplan voormalige Vliegbasis Soesterberg'
Organisatie	- Snelle ontwikkeling en openstelling van natuurgebied en padenstelsel op vliegbasis Soesterberg. - Regionale samenwerking route-structuren.	- Snelle ontwikkeling van Vliegbasis Soesterberg. - Planologische mogelijkheden om Vliegbasis Soesterberg te ontwikkelen. - Bij toetsing planologische mogelijkheden van nieuwe verzoeken voor recreatieve ontwikkelingen bij Vliegbasis Soesterberg de toeristische en economische belangen zwaar mee laten wegen. - Sterke participatie van gemeente in planvorming Soesterberg.
Promotie & Marketing	Lokale en regionale promotie van programma vliegbasis.	- Gerichte landelijke promotie van mogelijkheden vliegbasis. - Verdere ontwikkeling en aansluiting bij gebiedsidentiteit Militair Landschap (Heel de Heuvelrug). - Arrangementen tussen de vliegbasis en verblijfs- en dagrecreatie in Soest. - Arrangementen tussen vliegbasis in Soest en toeristisch-recreatieve voorzieningen in omliggende gemeenten.
Bereikbaarheid & Toegankelijkheid	- Langzaamverkeer verbinding Vliegbasis met bebouwingskernen Soest. - Padennetwerken in natuurgebieden vliegbasis. - Gevarieerd recreatief programma op vliegbasis.	- Goede bereikbaarheid per OV van Soesterberg - Goede bewegwijzering naar de vliegbasis. - Voldoende parkeergelegenheid. - Ruime openingstijden voorzieningen vliegbasis.

5 Uitvoeringsstrategie 2012-2014

In de uitvoeringsstrategie wordt de strategische visie vertaald naar acties. De genoemde randvoorwaarden zijn daarin mede richtinggevend. De uitvoeringsstrategie kan worden gezien als meerjaren voortschrijdend uitvoeringsprogramma. In dit programma zijn voornamelijk acties opgenomen voor de korte en middellange termijn. Periodiek (bijvoorbeeld tweejaarlijks) moet de voortgang van de uitvoering van het programma worden geëvalueerd en kunnen nieuwe acties aan het programma worden toegevoegd. Bij iedere acties is een projecttrekker aangewezen, de rol van de gemeente gaat beschreven en benoemd welke andere partijen erbij betrokken worden. Ook is, voor zover nu bekend, inzichtelijk gemaakt welke financiële consequenties de actie heeft voor de gemeente en op welke termijn de actie wordt uitgevoerd. Deze programmering loopt tot en met 2014. Daarna moet de uitvoeringsstrategie worden herzien.

Voorzieningen					
Actie		Rol gemeente	Overige partijen	Budget gemeente	Termijn
V1	Onderzoek mogelijkheden beter beleefbaar maken van de Eem (creëren uitzichtpunt Weg in de Maten, wandeling Grote Melm – Kleine Melm).	Projecttrekker	Waterschap, grondeigenaren	€ 5.000, -	2012
V2	Ontwikkeling van nieuwe (kleinschalige) dagrecreatieve voorzieningen passend binnen de speerpunten van Soest, bijvoorbeeld Speelbos, Kabouterbos, Klimbos of Paintbalbos. Hierbij dient te worden aangesloten bij het zoneringsplan (B7).	Stimuleren Faciliteren	Marktpartijen (projecttrekker)	Geen	Continu
V3	Ontwikkeling recreatieve ontwikkelingen langs routestructuren, zoals ondersteunende diensten, kleinschalige verblijfsrecreatie en horeca.	Stimuleren Faciliteren	Marktpartijen (projecttrekker)	Geen	Continu
V4	Aanleg en herstel natuur en landschapselementen, streekeigen beplanting en in stand houden lanen en zichtlijnen.	Projecttrekker	Eigenaren natuur- en landschapselementen	Budget LOP	2012
V5	In planontwikkeling rondom Soesterberg actief inzetten op realisatie van een volledig toeristisch-recreatief programma voor Vliegbasis Soesterberg, naast museum en horeca ook extra (commerciële) dagrecreatieve voorzieningen.	Stimuleren Participeren	Defensie (projecttrekker) Provincie Utrecht Marktpartijen	Geen	2012

	Hierbij rekening houdend met de kaders zoals vastgesteld in het 'Ruimtelijk Plan Vliegbasis Soesterberg' en het 'Inrichting en beheerplan voormalige Vliegbasis Soesterberg'.				
V6	Monitoring onderhoud en (waar nodig) aanjagen van verbetervoorstellen voor natuur en recreatief medegebruik (bijvoorbeeld de Vlasakkers) die niet in eigendom zijn van de gemeente Soest.	Projecttrekker	Eigenaren natuur-en recreatiegebieden	Geen	Continu

Organisatie					
Actie		Rol gemeente	Overige partijen	Budget gemeente	Termijn
O1	In bestemmingsplan buitengebied planologische mogelijkheden bieden voor poorten en groene entrees, waarin ruimte voor horeca, kiosken, transferia.	Projecttrekker	Heel de Heuvelrug	Geen	Continu
O2	Voortzetten van en medewerking verlenen aan ontwikkeling voormalige Vliegbasis Soesterberg tot toeristisch-recreatief gebied en inzetten op uitbreiding van zeggenschap bij uitwerking.	Participeren	Provincie Utrecht (projecttrekker) Defensie	Binnen bestaand projectbudget.	Continu
O3	Samen met TPS een zogenaamde beursvloer organiseren om daarmee nieuwe arrangementen te ontwikkelen tussen ondernemers onderling en culturele organisaties.	Participeren	TPS (projecttrekker) Ondernemers	€ 2.500, -	2012
O4	TPS tot en met 2014 financieel ondersteunen om de samenwerking tussen de toeristisch-recreatieve ondernemers en organisaties verder op te bouwen. In 2014 wordt het functioneren en continueren van TPS in samenwerking met TPS geëvalueerd.	Projecttrekker	TPS	Voorzetting bestaand budget	2012
O5	Subsidie VVV structureel vastleggen.	Projecttrekker	VVV	Voorzetting bestaand budget	2012
O6	Intergemeentelijke samenwerking in ontwikkeling, onderhoud en beheer recreatieve routes.	Participeren	Heel de Heuvelrug (projecttrekker) Omliggende gemeenten Provincie Utrecht	Geen	Continu
O7	Opstellen bestedingsmogelijkheden voor een deel van de inkomsten uit convenant met Logies Verstrekters, in samenwerking met TPS.	Projecttrekker	Stichting Logies Verstrekters TPS	Geen	Continu

Promotie en Marketing					
Actie		Rol gemeente	Overige partijen	Budget gemeente	Termijn
P1	Opstellen promotieplan Soest, waarin: - de gekozen speerpunten leidend zijn; - het Militaire Landschap als identiteit van Soest verder wordt vormgegeven; - ingespeeld wordt op de ligging van Soest nabij Paleis Soestdijk; - aangehaakt wordt bij de campagne Uit in de Heuvelrug; - onderscheid wordt gemaakt tussen landelijke en regionale doelgroepen.	Financieren	VVV Soest (projecttrekker)	€ 10.000, -	2012/ 2013
P2	Organisatie van een activiteit waarbij de cultuurhistorie van de gemeente Soest aan de bezoekers gepresenteerd wordt (bijvoorbeeld IJssculpturenfestival of Verhalenevenement).	Financieren	VVV Soest (projecttrekker) TPS Toeristisch Ondernemers	€ 5.000, -	2013/ 2014
P3	Tot en met 2012 continueren deelname aan regionale promotieplatforms Uit in de Heuvelrug en Regio Amersfoort.	Participeren	Uit in de Heuvelrug (projecttrekker) Regio Amersfoort (projecttrekker)	Budget tot 2012	2012
P4	Vanaf 2012, richten op de Utrechtse Heuvelrug als promotieregio. Hiermee komt vanaf 2012 de actieve deelname aan de regio Amersfoort te vervallen.	Participeren	Uit in de Heuvelrug	Budget vanaf 2012	2013/ 2014
P5	Ontwikkeling regionale arrangementen en evenementen op basis van speerpunten.	Faciliteren	VVV Soest (projecttrekker) TPS Toeristische ondernemers	Volgend uit promotieplan	2012/ 2013

Bereikbaarheid en Toegankelijkheid					
Actie		Rol gemeente	Overige partijen	Budget gemeente	Termijn
B1	Verbeteren padennetwerk en routestructuur op basis van een op te stellen routeplan (wandel, fiets, ATB en paard). Hierbij aansluitend bij het Plan van Aanpak Routestructuren van Heel de Heuvelrug. Onder andere uitwerking fiets- en wandelstructuur aan beide zijden van de Eem.	Projecttrekker	VVV Heel de Heuvelrug Recreantenverenigingen (zoals ruitervereniging)	€ 15.000, -	2012
B2	Onderzoek fietsverbinding van en naar Soesterberg.	Projecttrekker		€ 10.000, -	2012
B3	Mede uitvoering geven aan gebiedsvisie Heel de Heuvelrug door poorten en groene entrees te ontwikkelen.	Mede financieren	Heel de Heuvelrug (projecttrekker) TPS Ondernemers	€ 50.000, - ⁷	2013/ 2014
B4	Geschikt maken polderwegen voor gewenst verkeer (agrarisch verkeer, bestemmingsverkeer en recreatief fietsverkeer) en voorkomen sluitroutes in landelijk gebied ⁸ .	Projecttrekker		Budget LOP	2012/ 2014
B5	Opzetten toeristisch-recreatieve bewegwijzering Soest.	Faciliteren	TPS (projecttrekker) VVV Soest Toeristische ondernemers	€ 45.000, -	2012
B6	Inzetten op goede OV bereikbaarheid van Vliegbasis Soesterberg, ondermeer met behulp van station Den Dolder.	Stimuleren	Provincie Utrecht (projecttrekker) OV bedrijven	Geen	2013/ 2014
B7	Opzetten nieuwe informatieborden bij in- en uitvalswegen van Soest	Faciliteren	TPS (projecttrekker)	p.m.	2012

⁷ Op basis van ervaringen van de Utrechtse Heuvelrug moet met de ontwikkeling van één groene entree rekening worden gehouden met € 50.000,- aan kosten voor terreininrichting, routestructuur en informatievoorziening. Deze kosten worden gedekt door meerdere samenwerkende partijen.

⁸ Dit is een actie die één op één uit het LOP is opgenomen. Vanuit recreatie en toerisme wordt dit ondersteund.

Bijlage 1

Leefstijlenonderzoek

Leefstijlen onderzoek

Bij het kijken naar doelgroepen voor beleid geven demografische variabelen alleen daarom onvoldoende inzicht. Wensen, motieven en interesses spelen een steeds grotere rol. Het Gastvrij Nederland onderzoek dagrecreatie maakt een koppeling tussen beiden en is leidend voor de analyse van de toeristisch-recreatieve vraag in Nederland op dit moment. Het model onderscheidt zeven leefstijlprofielen (bron: (c) Provincie Utrecht/SmartAgent 2011).

Ondernemend paars: Cultuur, historie, verrassing en inspiratie

Recreanten uit de paarse belevingswereld laten zich graag verrassen en inspireren, vooral op het gebied van cultuur. Nieuwe dingen zien, ontdekken en beleven. Het gewone is vaak niet goed genoeg voor ondernemend paars ingestelde recreanten. Centraal staat cultuur, daarnaast sport en diverse andere activiteiten. Ook kunnen deze recreanten, na een drukke (werk)periode, genieten van een sauna of wellness arrangement. Tot de ondernemend paarse recreanten behoren relatief veel jonge één- of tweepersoons-huishoudens.

Creatief en inspirerend rood: Creatieve, uitdagende en inspirerende ervaringen

Recreanten uit de rode belevingswereld zijn in het algemeen creatief en op zoek naar uitdagingen en inspirerende ervaringen. Ze treden graag buiten de gebaande paden. Karakterkenmerken als onafhankelijk, intelligent, zelfbewust, artistiek en ruimdenkend typeren deze recreanten. Het onbekende is spannend en prikkelend. Recreatie betekent, naast sport en ontspanning, het zoeken naar vernieuwende stromingen, moderne kunst en andere culturen.

Uitbundig geel: Samen actief bezig zijn, uitgaan en genieten

Recreanten in de gele belevingswereld zijn levensgenieters die graag samen met anderen actief en sportief recreëren. Recreatie is voor deze groep genieten, uitgaan en lekker eten. Actief, sportief, gezellig en verrassend zijn de kernwoorden bij de vormen van recreatie die zij kiezen. Contact met anderen is belangrijk. Zij gaan regelmatig met een grotere groep dan alleen het eigen gezin op pad. Ze zijn energiek en enthousiast en letten er bij het uitkiezen van een activiteit op dat iedereen het naar zijn zin heeft. Recreatief winkelen is een van hun favoriete bezigheden. Recreanten in de gele belevingswereld beschikken over iets meer budget dan gemiddeld.

Gezellig lime: Even lekker weg met elkaar

Gezellig lime recreanten zijn mensen die recreëren om even weg te zijn van de dagelijkse beslommeringen. Daarbij staat samen zijn, gezelligheid en (sportieve) ontspanning centraal. De lime recreanten stellen daarbij geen bijzondere eisen. Een braderie of rommelmarkt is heel gezellig en een goede plek om mensen te ontmoeten! Vrij zijn, rust en doen waar je op dat moment zin in hebt, dat telt voor de recreanten uit de lime belevingswereld. Daarbij let men op de kosten vanuit de gedachte: je kunt je geld maar één keer uitgeven.

Rustig groen: Even rust nemen in eigen omgeving

Recreanten uit de groene belevingswereld zijn nuchter. Recreëren is voor hen niets anders dan uitrusten, ontspannen en tijd hebben voor je hobby's. Even rust nemen in eigen omgeving en niets aan je hoofd hebben. In eigen omgeving is genoeg moois te zien en te ontdekken, je hoeft er niet ver voor te reizen. Groene recreanten omschrijven zichzelf relatief vaker als gewoon, nuchter, bedachtzaam en kalm. Zij gaan graag hun eigen gang en vinden dat de maatschappij aan het veranderen is. Hun gevoel is dat het "vroeger vaak beter was". Eén- en tweepersoonshuishoudens in de oudere leeftijdsklassen zijn in deze groep relatief oververtegenwoordigd.

Ingetogen aqua: Brede interesse, ruimdenkend en engagement

Recreanten uit de aqua belevingswereld zijn bedachtzaam, geïnteresseerd in cultuur en denken na over wat zij kunnen betekenen voor de maatschappij. Ze beschrijven zichzelf als rustig, geïnteresseerd in anderen en serieus. In deze groep vinden we relatief vaker 'empty nesters'. Dit zijn huishoudens waarvan de kinderen uit huis zijn. Zij kiezen voor inspirerende en rustige activiteiten. De aqua recreanten verdiepen zich graag in kunst en cultuur, willen volop meedoen met de maatschappij en inspelen op de veranderingen die zij daarin zien. Deze recreanten houden van sportieve activiteiten, zoals wandelen, fietsen en nordic walking.

Stijlvol en luxe blauw: Luxe, stijlvol ontspannen, sport en 'social network'

Recreanten uit de blauwe belevingswereld zijn zelfverzekerd en vinden dat ze in hun vrije tijd wat luxe en stijlvol ontspannen verdienen. Ze zijn zakelijk en intelligent. Ze houden van stijl en klasse en zijn wat meer gericht op de exclusievere vormen van recreatie. Recreëren betekent voor hen: ontspannen en afstand nemen van de dynamiek van alledag. Dit doen zij door te sporten en door aandacht te besteden aan het 'social network'. In hun vrije tijd zoeken zij graag het gezelschap van gelijkgestemden op. Meer exclusieve vrijetijdsbestedingen, zoals wellness en bijeenkomsten met VIP arrangementen, zijn populair bij deze belevingswereld.

Bijlage 2

Werkbijeenkomst

Vraag Groen

Wat is Soest haar sterkste punt op toeristisch recreatief gebied? En kan dit punt als basis dienen voor het toeristisch imago? Zo nee, wat moet er aan de gemeente worden toegevoegd om dit wel te bereiken?

Centrale Ligging

- Centraal in Nederland, kan als basis dienen voor imago
- Centrale ligging meer uitbuiten! Soest ligt mooi in de regio die veel aantrekkelijke plekken heeft.

Soesterduinen, Eem, afwisselend landschap

- De Duinen de Eem er moeten een kiosk, meer faciliteiten en restaurant komen!
- Duinen, bossen, zeer goed geschikt als imago
- Soesterduinen om te wandelen en te fietsen, maar dit is te mager om als imago te dienen er moeten ook andere activiteiten ontwikkeld worden zoals culturele activiteiten zoals bv Oerol
- de lange en korte duinen
- Mooie omgeving voor recreatie en divers landschap, meer bestemmingen mogelijk maken voor agrarisch gebied tussen lange brink en spoorlijn
- Duinen en Bossen, is niet voldoende. Imago moet worden uitgebreid met andere aantrekkelijke punten
- Paleis, bossen/duinen en vliegveld zijn een goede basis voor het imago
- Grote trekkers zijn Soestdijk en het Militaire Luchtvaart Museum, de diversiteit in natuur is een heel sterk punt. Voor Imago deze diversiteit benadrukken 'voor ieder wat wils'.
- Stuifzand en bossen, kunnen goed als imago dienen als het wordt gekoppeld aan landschapsvariaties. Gevarieerde wandelingen toevoegen om dit te beleven.
- Het natuurschoon, dat is bijzonder! Kan zeker als basis voor het toeristisch imago dienen en kan nog beter worden gebruikt door natuur & cultuur te koppelen. De Paltz en de Vliegbasis zijn hier geschikt voor. Wel uitzoeken hoe mensen van deze plekken naar de horeca in Soest komen.
- Soesterduinen en Soesterberg zijn sterkste punt en zijn goed voor Imago. Gebruik het asfalt dat er ligt voor recreatieve doeleinden bijvoorbeeld een rijvaardigheid trainingscentrum.
- Gevarieerd landschap moet beter bij publiek kenbaar gemaakt worden. Op website Soest alle informatie over cultureel Soest en verlijfsrecreatie.
- De bossen en duinen zijn een goed toeristisch imago. Verbeteren: meer kleinschalige hotels of B&B's. Goede informatie voor bezoekers en combi-arrangementen.

Soesterberg/Museum

- De luchtmachtbasis met museum
- Historisch cultureel
- Grote trekkers zijn Soestdijk en het Luchtvaart Museum, de diversiteit in natuur is een heel sterk punt. Voor Imago deze diversiteit benadrukken 'voor ieder wat wils'.
- Soestdijk, nationaal icoon, Soest moet dit uitbuiten 'it's all in the name', daarnaast Vliegbasis Soesterberg militair > Bernard > Vorstelijk > Soestdijk
- Soesterduinen en Soesterberg zijn sterkste punt en zijn goed voor Imago. Gebruik het asfalt dat er ligt voor recreatieve doeleinden bijvoorbeeld een rijvaardigheids trainingscentrum.

Paleis

- Grote trekkers zijn Soestdijk en het Luchtvaart Museum, de diversiteit in natuur is een heel sterk punt. Voor Imago deze diversiteit benadrukken 'voor ieder wat wils'.
- Soestdijk, nationaal icoon, Soest moet dit uitbuiten 'it's all in the name',

Diversen

- EHS in de gaten houden, Soest groen houden
- Meer overnachtingsmogelijkheden in Soest
- De Eng met de molen kan als basis dienen voor imago

Vraag Geel

Welke 2 acties kan jezelf of de organisatie die je deze avond vertegenwoordigt, in het komende half jaar ondernemen om de ambities te bereiken?

Samenwerken/arrangementen

- Samenwerken met organisatie Paleis Soestdijk voor arrangementen.
- Samenwerken met Baarn, VVV, de Generaal, de Speeldoos opnieuw opstarten.
- Arrangementen regelen, zoals luchthaven geeft bon voor Lindenhof of IJssalon,
- Meer contacten leggen om samen te werken
- Samenwerken met de Horeca
- Uitnodigen om meer te komen door arrangementen aan te bieden
- Dagtochten, dagarrangementen met bussen
- Als horeca moet je beter/meer samenwerken met recreatieve sector
- Contact leggen tussen gemeente en recreatieondernemers
- Arrangementen maken met cultuur, horeca en dagrecreatie
- Voor kruisbestuiving zorgen, andere trekkers van Soest zichtbaar maken aan onze bezoekers

Nieuwe voorzieningen (en onderhoud e.d)

- Onderhoud Kerkepad
- Locaties verbeteren
- Gehandicapten faciliteiten aan de Eem
- Divers winkelaanbod aanbieden als winkeliersvereniging
- Winkelgebieden goed bereikbaar houden/maken met OV en fiets
- Wandelnetwerk door het dorp plannen
- Leren van de bewegwijzering in de regio en gemeenten rondom Soest
- Gezamenlijk, met heel de heuvelrug, ontwikkelen van poorten en groen entrees, plus promotie van heel de heuvelrug.
- Onderzoeken of we voorzien in horeca voor wandelende en fietsende toeristen
- Ontwikkelen van doorgaande fietsroute plus wandelroute over Heel de Heuvelrug

Nieuw programma

- Bijdragen aan activiteiten, die uitnodigen tot langer verblijf, zoals opera en Paltzfestival
- Openlucht theater met eigen programma faciliteiten om ook buiten Soest mensen naar toe te halen. Slecht weer voorzieningen verbeteren.
- Toekomstige toeristische activiteiten aan de Eem snel van start laten gaan
- Aan de slag!
- Als horeca moet je innovatief en vernieuwend blijven
- Af en toe grootschalige activiteiten organiseren rond bv Kerst en Giro

Promotie

- Routes in de duinen vermarkten, fiets en mountainbike
- Soest op de kaart zetten, promoten
- Helpen om Soest te laten zien in het geheel
- Meer reclame maken voor onze eigen toeristische voorziening
- Promoten van infra binnen Soest
- Meer bekendheid geven aan leuke activiteiten
- Soest aan Zee, naast de Eem

Diversen

- Goede plannen versneld mogelijk maken en dat faciliteren
- Hulp van gemeente is noodzakelijk om meer verschillende activiteiten te ontwikkelen
- Soest meenemen in Heel de Heuvelrug

Vraag Blauw

Ambitie 1 Het aantrekken van toeristen om zo de werkgelegenheid te stimuleren, economische vitaliteit te behouden en inkomsten te verkrijgen.

Wat zijn de 3 belangrijkste dingen die de gemeente moet doen om deze ambitie te bereiken?

Regelgeving en planologie

- Vermindering van regelgeving, laat de creativiteit zijn gang gaan.
- Gemeente moet voorwaarde scheppend zijn: betere openingstijden en duidelijkheid over bestemmingsplannen, sneller dingen regelen
- Procedures vereenvoudigen
- Planologische voorwaarden scheppend
- Recreatiebedrijven die willen uitbreiden de mogelijkheid geven, mits wordt voldaan aan de regels die gelden voor dat gebied.
- Het faciliteren van omstandigheden om het toerisme te ontwikkelen, denk aan horeca op bijzondere plaatsen.
- Ondernemers de ruimte geven binnen bepaalde kaders zodat iedereen zijn gang kan gaan maar waar wel nieuwe dingen ontwikkeld kunnen worden. Stimuleren om eigen dingen te ontwikkelen, maar wel binnen bepaalde richtlijnen.
- Duidelijke speerpunten aangeven binnen het beleid, rol van de gemeente is verbinden en stimuleren om samen te werken
- Veranderen van bestemmingen van agrarische bedrijven
- Innovaties stimuleren bij de ondernemers
- De groene grenzen niet al te streng hanteren
- Verblijfsrecreatie binnen randvoorwaarden beter faciliteren
- Gebruik het passende gebied

Promotie

- Naamsbekendheid via bedrijven
- Meer promotie via internet
- Media kanaal wijktelevisie
- Communicatie: duidelijke informatievoorzieningen via verschillende media
- Verwijzen naar andere leuke locaties via bijvoorbeeld folders
- Meer city marketing van Soest en Soesterberg
- Meer promotie van theater activiteiten zoals Paleis Soestdijk en Cabrio
- Imago opbouwen > onderscheidend vermogen

Samenwerking

- Meer samenwerking
- Arrangementen clusteren
- Initiëren van contacten tussen recreatie-en andere ondernemers
- Verbindende rol tussen diverse activiteiten
- Arrangementen met verblijfsrecreatie bevorderen
- Actief meedoen met promotieactiviteiten van de regio
- Betere promotie en verbinden van ondernemers om gezamenlijk op te trekken
- Niet alleen willen doen (samen met regio!)
- Stichting logiesverstrekkers bedrag, betrekken in verder traject.

Voorzieningen

- Meer hotels in Soest
- Campings meer recreatiemogelijkheden
- Dagrecreatie met landelijke uitstraling
- Pleisterplaats bij Soesterberg benutten met een aantrekkelijke gelegenheid c.q. object om mensen daar naar toe te lokken zodat ze ook de economie van Soesterberg kunnen versterken.

- Kwaliteit bieden op alle vlakken, bewegwijzering
- Meer met Soestdijk doen
- Een goede infrastructuur bieden, ontsluiting verkeer
- Een grote trekker voor het gebied
- Vliegbasis verder uitwerken en op meeliften, als ze er zijn verleiden en vasthouden
- Taptoe op de vliegbasis
- Kleinere activiteiten zoals Kunstmarkt, Oostfeest, etc.

Diversen

- In kaart brengen van aantrekkelijkheden van Soest, combineren met bedrijfsleven en instellingen
- Uitbreiden horeca, veel meer terrassen en sterrenrestaurants
- Autoluw maken, geen sluipverkeer
- Straten/steegjes open maken
- Soester natuurbad terug
- Strandje aan de Eem
- Muziekpaviljoen

Vraag Rood

Ambitie 2 Behoud door ontwikkeling van het groene karakter van Soest om zo voldoende recreatiemogelijkheden te creëren.

Wat zijn de 3 belangrijkste dingen die de gemeente moet doen om deze ambitie te bereiken?

Regelgeving en planologie

- Medewerking geven in goede ontwikkelingen, hoeven geen grote ontwikkelingen te zijn
- Geen grootschalige wijzigingen, meer verruiming
- Groene karakter goed in de gaten houden
- Veranderen van bestemmingsplan op agrarische bedrijven lange Brinkeweg tot het spoor
- Creatief omgaan met recreatieve invullingen
- Procedures versnellen en niet lang laten duren
- Polder voor landbouwhouden met mogelijkheden voor verbreding
- Wel meewerken maar geen grootschalige wijzigingen
- Verbredingen van bestemmingen voor complete polder en Brink alleen moeten de aanwezige agrarische bedrijven daar geen last van hebben!
- Hoe groen moet Soest blijven, ruimte bieden voor ontwikkelingen, randvoorwaarden vaststellen om op andere terreinen plannen te maken
- Beperking van uitbreiden in groen gebieden
- Geen pretparken
- Geen grootschalige nieuwe voorzieningen in landelijk gebied
- Buitengebied behouden
- De weg banen
- Rode contouren behouden
- Voorwaarden scheppen voor recreatie in kwetsbare gebieden waar mensen zich aan moeten houden
- Innovatie door creatieve combinaties te maken met andere sectoren: agrariërs

Verkeer/infra

- Autoverkeer zodanig regelen dat het landelijk gebied autoluw wordt
- Goede parkeervoorzieningen om van de auto op de fiets over te gaan
- Toegankelijk maken van Soesterveen en Eem, scheiden wandelaars plus fietsers
- Aanleg fietspad doorgaande route voor forenzen en recreanten van en naar Soesterberg
- Wandelmogelijkheden benadrukken met in achtneming van de avifauna
- Goede voorzieningen voor de mensen die met de auto komen maar fietsen of wandelend verder gaan.
- Voldoende kwalitatief openbaar vervoer
- Vele bezoekers in goede banen leiden

Promotie

- Meer publiciteit
- USP maken, door te onderscheiden van andere dorpen dat Soest iets bijzonder te bieden heeft.
- Nadruk leggen op landschappelijke en culturele geschiedenis van Soest herkenbaar plus beleefbaar maken.
- Promoten

Samenwerking

- Uitbreiden van verblijfsduur van recreanten door arrangementen
- Inschakelen van bestaande horeca, dus stimuleren
- Integreren met andere bestuurlijke afdelingen van Soest, R.O. etc.
- Paltz, Soesterberg samenwerken
- Daaromheen voldoende mogelijkheden creëren: horecagelegenheden, centrale partij die arrangementen aanbiedt.
- Soest moet willen delen met toeristen weten te vinden

Voorzieningen

- Openluchtwembad terug
- De Eem, totaal onbekende rivier met zoveel mogelijkheden, fietsboot groter mee uitpakken,
- Muziekpaviljoen terug
- Uitbreiding van campings
- Meer aansluiten op de fietsboot en gebruik van de Eem, vanuit fietsboot Soest ingeloodst worden door bewegwijzering.
- Witte fietsenplan
- Goed onderhoud zodat de aantrekkelijkheid niet verloren gaat, kerkpad bijvoorbeeld.
- Bewegwijzering, plus horeca onderweg
- Jeugd – 3/7 jaar speelbos en kabouterbos
- Oudere jeugd met gezin op pad
- Paintball bos
- Nadruk op duurzaamheid in beleid en ondernemers handvatten bieden om duurzaam te exploiteren
- Financieren
- Vertrektijden Fietsboot aangeven
- Zelf groen onderhoud, communiceren
- Cultuur en Natuur verenigingen

Bijlage 3

Betrokken organisaties

Opdrachtgever namens gemeente Soest

Nynke Minkema-Wedzinga
Hans Sluizeman

Projectgroep Beleidsplan Toerisme en Recreatie

Alice van Halsema, gemeente Soest
Karen Groenendijk, gemeente Soest
Gerd Jan Korte, RECRON
Carla van Asten, VVV Soest
Cees Vos, TPS
Peter Bergmans, Grontmij
Sara van Duijn, Grontmij

Aanmeldingen werkbijeenkomst 21 september 2011

B&B Slot
Bungalowpark 't Eekhoornnest
Caravanpark Het Bossch
Recreatiepark King's Home Park
Kontakt der Kontinenten
Militair Luchtvaart Museum Soesterberg
Museum Oud Soest
DD Driving Events
Galerie Joost Kreulen i/h Anna Paulownahuis
Kunststichting Hazart
Stalhouderij Klein Middelwijck
Sport-pensionstal M.E. van Helden
Ambachtenmarkt Soest
Gildefeesten
IJssallon Bemer
Soester Zakenkring
Toeristisch Platform Soest
RECRON
Nationaal Landschap Arkenheem - Eemland
Vereniging Vrij Polderland
Cultuurplatform
Sportfederatie Soest
Wijkbeheerteam Smitsveen
Wijkbeheerteam Soestdijk
Wijkbeheerteam Soestdijk 't Hart
Wijkbeheerteam de Eng - Soest Midden
Winkelkring Soest Zuid
Winkelvereniging Overhees
Projectbureau Heel de Heuvelrug
Gemeente Soest
Gemeenteraadsfractie CDA
Gemeenteraadsfractie Groen Links
Gemeenteraadsfractie D66
Gemeenteraadsfractie Gemeentebelangen Groen Soest
Gemeenteraadsfractie Soest 2002